

Силабус курсу:

СУЧАСНА СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	магістр
<i>Спеціальність:</i>	014. Середня освіта. Українська мова та література
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	2
<i>Кількість кредитів ЕКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

Галенко Анна Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та побатькові

старший викладач кафедри української філології та журналістики

посада

anna-	Viber за основним
galenko@ukr.net	телефоном
електронна адреса	месенджер
	за розкладом

anna-
galenko@ukr.net

+38-066-8001302
телефон

телефоном
месенджер

за розкладом
консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Курс «Сучасна світова література» покликаний сформувати комплекс професійної компетентності щодо основних питань з сучасної літератури, ознайомити здобувачів вищої освіти з актуальними тенденціями сучасної світової літератури, з розмаїттям стилів і методів.

Вивчення дисципліни спрямоване на формування у здобувачів вищої освітисистемних уявлень про основні тенденції розвитку світової літератури межіXX-XXI століть як виду мистецтва, змінилітературних напрямків, їх національну специфіку та взаємодію, розвиток творчого методу письменника як естетичного феномену.

Результати навчання: **Знання:** основні етапи, філософські та мовно-художні аспекти формування літератури постмодернізму; провідні жанри та стилі доби в їхній динаміці; творчість провідних митців доби та видатних перекладачів їхніх творів.

уміння: визначати основні чинники й аспекти розвитку літературних течій, напрямів сучасної літератури; визначати основні особливості періоду розвитку літератури, вміти характеризувати літературну добу за історичними, ідейно-художніми передумовами, мовно-художніми особливостями, системою жанрів і жанрових різновидів; розрізняти твори, які презентують літературну добу, за особливостями їхньої поетики, проблематикою; виявляти в ході літературознавчих і філологічного аналізів творів, зіставлення оригіналу й перекладних варіантів риси авторського стилю, поетики, особливості семантики творів видатних митців доби.

Навички: самостійного опрацювання літературних творів, визначених для обов'язкового й рекомендованого прочитання, у формі «літературного словничка» та «читацького щоденника»; тезового конспектування рекомендованого списку літературно-критичних матеріалів; самостійної підготовки повідомлень до лекційних і практичних занять на літературну тему; опрацювання програмних тем курсу; дослідницької, зіставної, творчої роботи з літературним текстом, його фрагментами і перекладними зразками; систематизації та оформлення результатів власної роботи з літературним і літературно-критичним матеріалом у форматі сучасних медіатекстів – презентацій, доповідей, есе, рецензій, літературних коментарів, опорних схем-таблиць, сенканів і хмар тегів, бактрейлерів тощо; аналізу та інтерпретування літературного тексту як предмета мистецтва, художнього образу й явища певної літературної доби; осмислення, оцінювання й відбору канонічних творів світового красного письменства у контексті історико-культурного їх функціонування, а також в умовах сучасного розвитку літературознавства й літературної критики, медіакультури; усвідомлення передумов і чинників генези світового літературного процесу, що зумовлюють розвиток філологічної науки; визначення рівня майстерності літературного твору як виявлення особливих творчих здібностей і професійних філологічних навичок у роботі з творами зарубіжної літератури.

Передумови до початку вивчення: Базові знання, здобуті при вивченні дисциплін «Вступ до літературознавства та історія літературознавства», «Історія світової літератури», які вивчалися на бакалавраті

Мета курсу (набуті компетентності)

Вивчення курсу спрямоване на формування таких фахових компетентностей:

- здатність використовувати сучасні методи аналізу літературних явищ позицій сучасного літературознавства;
- здатність використовувати основні літературознавчі категорії;
- здатність аналізувати основні тенденції розвитку світової літератури у зв'язку з основними історичними подіями певного періоду;
- здатність до розвитку художніх смаків;

- вміння використовувати знання, отримані на заняттях з дисципліни, для оцінювання культурного життя сучасного суспільства;
- здатність виявляти готовність до науково-дослідної роботи з відповідних літературознавчих і психолого-педагогічних проблем, використовуючи необхідні методи збирання фактичного матеріалу для дослідження та його наукової інтерпретації.

У результаті вивчення дисципліни, здобувач вищої освіти буде:

- знати сучасні філологічні й дидактичні засади вивчення зарубіжної літератури;
- обізнаний із елементами теоретичного й експериментального дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації;
- розбиратися в мовному дискурсі художньої літератури й сучасності;
- виділяти специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, художні твори класики й сучасності;
- мати творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й світовий досвід у процесі вирішення соціальних і професійних завдань;
- володіти різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури;
- здійснювати порівняльний аналіз мовних та літературних фактів, явищ, визначати їх особливості;
- застосовувати сучасні методики й технології для роботи з літературно-художнім текстом.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Постмодернізм як літературний напрямок на межі ХХ-ХХІст.	1/0/2	Сучасна література: співвідношення та взаємодія різних стилів, напрямів, течій. Основні поняття естетики постмодернізму. Структуралізм, постструктуралізм та деконструктивізм. Французький «антироман» та «антидрама». Руйнування роману в творах постмодерністів (А. Роб-Грій, М.Бютор, Н. Саррот, К. Моріак).	літературознавчий аналіз текстів, укладання «літературного словника», дослідницька робота з літературним текстом, створення опорних схем-таблиць
2.	Сучасна німецькомовна література	1/0/2	Загальна характеристика німецької літератури кінця ХХ століття. Основні тенденції розвитку післявоєнної австрійської літератури. Критика «фейлетонної доби». Г.Гессе «Гра в бісер».	літературознавчий аналіз текстів, укладання «читацького щоденника»; творча робота з літературним текстом,

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і задання
			Місце Петера Хандке в сучасній німецькомовній літературі. Зображення духовної кризи сучасного з ахідного суспільства у творчості Ельфріди Слінек.	написання есе, аналіз та інтерпретування літературного тексту
3.	Новітня французька література	1/0/2	Загальна характеристика французького постмодернізму. Соціально-історичні події доби їх вплив на літературу Новітнітенденції у французькій драматургії: «театр абсурду» (основні риси естетики). Неоміфологізм у французькій літературі останньої треті XX століття. «Покоління відчуження» у французькій літературі. Явище «депресіонізму» у французькій літературі межі XX-XXI століть. Покоління «мінімалістів» у французькій літературі 1980-90-х років (Ж. Ешноз, Ж.-Ф. Туссен). Історія як «читання знаків» (у творчості Паскаля Кіньєра).	літературознавчий аналіз текстів, укладання «читацького щоденника»; творча робота з літературним текстом, створення презентацій, хмар тегів, аналіз та інтерпретування літературного тексту
4.	Англомовна література у сучасному дискурсі	1/0/2	Естетика «історіографічної метапрози». Роман «Заповіт Оскара Уайлдда» Пітера Акройда. Своєрідність поетики творчості Грема Свіфта. Роман «Земля води». Жанровий синкретизм та інтертекстуальність роману Антонії Байетт «Володіти». Традиції англійської класики в романі постмодернізму Основні тенденції розвитку канадської літератури останньої третини XX століття. Риси фемінізму, жанрове разом з майття прози Своєрідність творчого методу Дугласа Коупленда. Ідейно-художні особливості роману «Покоління X». Жанрова та проблемно-тематична палітра сучасної літератури Великобританії. Явище «неоготики» в англійській літературі кінця XX століття. Оновлення жанру історичного роману. «Іронічний реалізм». Поєднання філософічності й комічності.	Участь в обговоренні, укладання «літературного словничка», зіставна, творча робота з літературним текстом, створення медіатекстів – сенканів і хмар тегів, буктрейлерів

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
5.	Література США на межі століть	1/0/2	<p>Загальна характеристика американської літератури 1960-90-х років.</p> <p>Основні течії та тенденції.</p> <p>Явища мультикультуралізму.</p> <p>Роман Дона Деліло «Білий шум» як сатира на суспільство споживання.</p> <p>Своєрідність постмодерністського методу автора.</p> <p>Особливості поетики романів Чака Пала ніка: мінімалізм, маргіналізація характерів, іронія, чорний гумор.</p> <p>Дж. Селінджер «Над прірвою у житті».</p> <p>Духовна опозиція як наслідок протесту проти «дорослих» правил гри.</p>	Участь в обговоренні, літературознавчий аналіз текстів, укладання «читацького щоденника»; підготовка повідомлень, творча робота з літературним текстом, створення презентацій, буктрейлерів тощо;
6.	Міф та реальність у сучасній літературі	1/0/2	<p>Магічний реалізм: естетика та представники, роль міфу у концепції світу латиноамериканських письменників.</p> <p>Роман Х. Кортасар «Гра в класики».</p> <p>Маніакальний пошук особистістю причин справжнього життя.</p> <p>Повість Алехо Карпентьєра «Концерт бароко» як ілюстрація постмодерного погляду автора на культуру.</p> <p>Жанровий синкретизм роману «Спокута». Естетичні погляди Дженет Вінтерсон. Проблема міфу у творчості письменниці.</p> <p>Японська література останньої треті XX століття.</p> <p>Специфіка художнього методу Кобо Абе.</p> <p>Своєрідність романістики Харуکі Муракамі.</p> <p>Романната ворчість Умберто Еко: загальна характеристика.</p> <p>Роман «Декоратор» як варіація на теми «Парфумера» П. Зюскінда.</p>	підготовка повідомлень написання есе, аналіз та інтерпретування літературного тексту як предметами цтв а, художнього образу й явища певної літературної доби;
7.	Роман-антиутопія як розповсюджений жанр сучасної літератури. Світова фантастика ХХ-XXI ст.	1/0/2	<p>Нові обрії жанру фантастики (С. Лем, Р. Бредбері, брати Стругацькі, С. Кінг, А. Азімов та інші).</p> <p>Рей Дуглас Бредбері. «Усмішка», «451° за Фаренгейтом», «Кульбабове вино». Тривога за майбутнє суспільства в романі-антиутопії «451° за Фаренгейтом». Темазнецінення культури. Мотивиожежі, тотального контролю, переслідування</p>	підготовка повідомлень, написання есе, аналіз та інтерпретування літературного тексту як предметами цтв а, художнього образу й явища певної літературної доби;

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і задання
			інакомислення. Важкепрозрінняособистості в тоталітарному суспільстві. П.Коельо «Алхімік». Життя щедре до тих, хто йде за покликом своєї долі.	

Рекомендована література

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
2. Грінчак Н. Історія зарубіжної літератури ХХ століття. URL: http://b-ko.com/book_103.html
3. Давиденко Г., Чайка О., Гричаник Н. Кушнєрьова М. Історія новітньої зарубіжної літератури : навчальний посібник. Київ, 2008. 274 с.
4. Давиденко Г., Стрельчук Г., Гричаник Н. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навчальний посібник; 3-те вид., перероб. та доп. Київ : Центр учебової літератури, 2011. 488 с.
5. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ століття : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Довіра, 2002. 318 с.
6. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 432 с.
7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті літаври, 2001. – 636 с.
8. Ніколенко О. М. Світовалітература другої половини ХХ століття: тенденції і здобутки // Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Наукові записки. Сер. Літературознавство. X., 1998.
9. Енциклопедія постмодернізму / за ред Чарлза Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора ; пер. з англ. В. Шовкун. Київ: Основи, 2003. 503 с.
10. Павличко С. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті. Київ : Основи, 2001. 324 с.
11. Павличко С. Література Великобританії ХХ ст. Київ: Дніпро, 1993. 298 с.
12. Фесенко В. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2005 : навч. посіб. Київ: Промінь, 2005. 383 с.
13. ХассанІхаб. Культура постмодернізму. *Вікно в світ*. 1999. №6. С. 99–111.

Допоміжна:

1. Бабелюк О. Принципи постмодерністського текстотворення сучасної американської прози: монографія. Дрогобич : ТзОВ «Вимір», 2009. 296 с.
2. Бігун Б. Митець і йоготворіння за постмодерністської доби. *Всесвітня література*. 2002. №5–6. С. 75–81
3. Бегун Б. Феномен постмодернізма. *Всесвітня література та культура в навчальних зразках України*. 2002. № 3. С. 3–9.
4. Зубрицька М. Homolegens: читання як соціокультурний феномен. Львів: Літопис, 2004. 352 с.

5. Киченко О. Постмодернізм і роман: метаморфозитрадиційного жанру. *Всесвіт*. 2004. № 11–12. С. 176–179.
6. Ковбасенко Ю. Літературопостмодернізму: по той бікрізнихбоків. *Тема*. 2002. №1. С. 2–21.
7. Литвиненко Т. Лабіrint – символ естетикипостмодернізму: до проблемицієїміфологеми в літературі XX ст. *Всесвітнялітература в середніхнавчальних закладах України*. 2004. № 3. С. 32–35.
8. Пахаренко В. Постмодернізм в дзеркалілітературознавства. *Всесвітнялітература в середніхнавчальних закладах України*. 2002. № 5–6. С. 3–6.
9. Слово. Знак. Дискурс. Антологіясвітовоїлітературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 2001. 832 с.

Інформаційні ресурси

1. AeLib: Бібліотекасвітовоїлітератури: <http://ae-lib.org.ua/>
2. Infolio: электронная библиотека: <http://www.infoliolib.info/>
3. Библиотека Гумер – гуманітарні науки: <http://www.gumer.info/>
4. Бібліотекасвітовоїлітератури: <https://www.ukrlib.com.ua/world/>
5. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
6. Буквоїд: електроннабібліотека: <http://bukvoid.com.ua/library/>
7. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
8. Електроннабібліотекаукраїнськоїлітератури (зарубіжналітература): <http://ukrlib.com>
9. Літературний акцент: <http://litakcent.com/>
10. Літературний центр: <http://litcentr.in.ua/>
11. НаціональнопарламентськабібліотекаУкраїни: <http://www.nplu.org/>
12. Основилітературознавства. Постмодернізм: <http://pidruchniki.ws/11200611/literatura/postmodernizm>
13. Світлітератури: <http://svitliteraturu.com/>
14. Текатворів. Чтиво: <http://chtyvo.org.ua/genre/khudozhnia/books/>
15. Філософия ХХ века. Постмодернизм: http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/FIL_XX/31.html

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Відповіді на проблемні питання	30
Літературний аналіз творів	20
Творчі роботи	20
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна добросердість: Дотримання академічної добросердісті за курсом ґрунтуються на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плаґіату. Запозичення та цитування мають бути оформлені відповідними посиланнями. Інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності має бути достовірною. Перевірка текстів на унікальність здійснюється за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Результати навчання студентів оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Завдання і заняття: Здобувачі вищої освіти мають відвідати усі лекції і практичні заняття курсу та виконати усі завдання. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Здобувач вищої освіти має право презентувати виконані завдання за пропущені з поважної причини заняття під час консультації викладачата отримати за них бали.

Поведінка в аудиторії: На заняттях вітається творча активна робоча атмосфера, середовище є відкритим до набуття нового досвіду та до навчання, продукування креативних ідей, готовність і здатність розв'язувати наукові проблеми історії літератури. Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Під час занять здобувачі вільно висловлюють свої погляди, дотримуючись правил культури спілкування; коректно поводяться між собою; не перешкоджають проведенню заняття, дотримуються вимог техніки безпеки. Під час контролю знань: мають право на отримання від викладача роз'яснень щодо оцінки; не послуговуються зовнішніми джерелами інформації; самостійно виконують завдання для контролю знань.